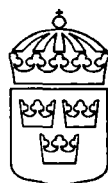

Trafikutskottets yttrande

1990/91:TU2y

Förekomsten och utformningen av
konsekvensanalyser i propositioner
avlämnade under 1990

1990/91
TU2y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 18 oktober 1990 beslutat bereda övriga utskott tillfälle att yttra sig över förekomsten och utformningen av konsekvensanalyser i propositioner avlämnade under 1990. Med anledning härav får trafikutskottet anföra följande.

I riksdagens trafikpolitiska beslut år 1988 framhölls att infrastrukturen har en grundläggande betydelse för samhällets utveckling och att det därför är naturligt att stat och kommun har ansvaret för att sådana trafikanläggningar som tillgodoser allmänna transportbehov kommer till utförande. Besluten om infrastrukturanläggningar är — betonades det — på grund av sin långsiktighet och de betydande åtaganden som besluten innebär av central trafikpolitisk betydelse. Investeringsfrågorna borde därför ägnas ökad uppmärksamhet och ges minst samma tyngd som frågan hur man med olika trafikpolitiska medel skall kunna påverka på vilket sätt transporterna konsumeras och produceras.

Riksdagen har sålunda slagit fast vilken strategisk betydelse infrastrukturen har för samhällets utveckling. Det är därför enligt trafikutskottets mening otillfredsställande att regeringen varje år begär att riksdagen skall anvisa mångmiljardbelopp för investeringar i och underhåll av vägar och järnvägar utan att inriktningen av dessa insatser närmare anges.

Fördelningen av medlen under de olika anslagen bestäms av vägverket och banverket på grundval av investeringsplaner som de båda verken upprättar. Planerna utformas med iakttagande av direktiv som regeringen utfärdar. Innehållet i dessa direktiv underställs inte riksdagens prövning. Till grund för riksdagens ställningstaganden ligger därför endast allmänt hållna uttalanden om mål för trafikpolitiken samt för väg- resp. järnvägspolitiken.

Trafikutskottet anser att det politiska inflytandet över planeringsprocessen bör stärkas. Regeringen bör därför underställa riksdagen övergripande riktlinjer för hur infrastrukturen skall utvecklas inom väg- och järnvägssektorerna. Dessa riktlinjer kan avse t.ex. den geografiska inriktningen av investeringarna och underhållet, frågor om infrastrukturens kvalitet samt hur olika nationella och internationella intressen skall kunna tillgodoses.

När riksdagen har tagit ställning till dessa övergripande riktlinjer och mål bör regeringen bemyndigas att utfärda planeringsdirektiv till de olika verken som ligger i linje med riksdagsbeslutet. Regeringen bör vidare för riksdagen redovisa hur de av riksdagen fastlagda riktlinjerna uppfyllts.

Vad trafikutskottet nu anfört berör den s.k. samordnade investeringsplaneringen, dvs. hur statsmakterna skall göra avvägningar i satsningarna på de olika trafikslagen. I proposition 1990/91:87 Näringspolitik för tillväxt som regeringen nyligen förelagt riksdagen presenteras förslag om en reformerad investeringsplanering. Trafikutskottet har i detta sammanhang anledning att återkomma till denna fråga.

Trafikutskottet har vid några tillfällen under senare år framhållit att konsekvenserna av olika förslag har varit otillräckligt belysta. Det gäller regeringens förslag om inrättande av en infrastrukturfond (bet. 1989/90:TU27, s. 55), regeringens förslag om bidrag till drift i och underhåll av statskommunvägar (bet. 1989/90:TU27, s. 71) samt statens köp av interregional persontrafik på järnväg (bet. 1988/89:TU16, s. 25). Riksdagen har i dessa fall i skrivelser till regeringen ställt sig bakom utskottets uttalanden. Utskottet hänvisar till de ovan angivna betänkanterna.

Under senare år har regeringen i ökande utsträckning valt att presentera sina trafikpolitiska förslag i olika propositioner. År 1990 redovisades förslagen dels i budgetpropositionen, dels i proposition 1989/90:88 om vissa näringspolitiska frågor. I år presenteras förslagen i tre propositioner, nämligen budgetpropositionen och propositionerna Näringspolitik för tillväxt (prop. 1990/91:87) och En god livsmiljö (prop. 1990/91:90).

Trafikutskottet noterar att konstitutionsutskottet i sina granskningsbetänkanden på senare år framhållit att det är betydelsefullt att budgetpropositionen är så heltäckande som möjligt och att regeringen måste vidta kraftfulla åtgärder för att denna skall bli mer fullständig. Nuvarande splittring av t.ex. trafikpolitiska förslag på olika propositioner innebär enligt trafikutskottets mening att det blir svårt för riksdagen att bilda sig en uppfattning om regeringens samlade syn på trafikpolitiken. Det blir även svårt för partierna att skriva heltäckande motioner. Trafikutskottet vill därför även för sin del starkt understryka betydelsen av att budgetpropositionen görs mer fullständig än för närvarande.

Stockholm den 19 februari 1991

På trafikutskottets vägnar

Birger Rosqvist

Närvarande: Birger Rosqvist (s), Rolf Clarkson (m), Olle Östrand (s), Kenth Skårvik (fp), Elving Andersson (c), Sven-Gösta Signell (s), Margit Sandéhn (s), Sten-Ove Sundström (s), Sten Andersson i Malmö (m), Hugo Bergdahl (fp), Rune Thorén (c), Viola Claesson (v), Roy Ottosson (mp), Jarl Lander (s), Yngve Wernersson (s), Anneli Hulthén (s) och Tom Heyman (m).

1990/91:TU2y

